

Sygn. akt I PK 270/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa M. K. (obecnie – B.)
przeciwko R. G. – G.
o ustalenie istnienia stosunku pracy, zasądzenie wynagrodzenia i ekwiwalentu
za urlop, zobowiązanie do odprowadzenia składek ubezpieczeniowych
oraz odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt IX Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację
pozanego R. G. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „G.” od wyroku
z dnia 20 grudnia 2012 r. Sądu Rejonowego w J., którym ustalono, że powódkę
M. K. (obecnie – B.) łączył z pozwanym stosunek pracy oraz zasądził na rzecz
powódki należności z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych,
dodatku za pracę w godzinach nocnych, odszkodowania za rozwiązanie umowy
bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę
w tym trybie oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 65, art. 353 k.c., art. 734 § 1 w związku z art. 750 k.c. oraz art. 22 § 1, § 1¹ i 1² k.p., przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż powódka świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę, mimo braku w umowie stron istotnych elementów umowy o pracę oraz istnienia w stosunku prawnym elementów wykluczających istnienie stosunku pracy; 2) art. 264 § 2 i art. 265 § 1 i 2 k.p., przez przywrócenie powódce terminu do złożenia odwołania od rozwiązania stosunku prawnego łączącego strony, mimo że powódka miała świadomość możliwości odwołania do sądu wcześniej niż 7 dni przed złożeniem pozwu; 3) art. 92 § 1 pkt 1 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy za okres od września 2011 r. w sytuacji, gdy powódka nie była wtedy pracownikiem pozwanego; II. naruszenie przepisów postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to: 1) art. 98 i art. 100 k.p.c., przez jego niezastosowanie i weryfikowanie wartości przedmiotu sporu z urzędu dopiero na etapie pisemnego uzasadnienia wyroku, tj. po chwili doręczenia pozwu pozwanemu, co w szczególności miało wpływ na sposób orzeczenia o kosztach postępowania, gdyż pozwany został obciążony kosztami naliczonymi od zmienionej wartości przedmiotu sporu; 2) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i w związku z art. 382 k.p.c., przez jego niezastosowanie i pominięcie w uzasadnieniu wyroku istotnych motywów rozstrzygnięcia, co uniemożliwia, bądź przynajmniej w dużej mierze utrudnia należytą kontrolę kasacyjną wyroku, a także naruszenie przepisów postępowania przez orzeczenie bez istnienia podstaw prawnych o przekazaniu sprawy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (pkt 2 wyroku Sądu Rejonowego), co koresponduje z naruszeniem przepisów postępowania - art. 328 § 2 k.p.c. - przez jego niezastosowanie i niewskazanie w uzasadnieniu wyroku podstaw prawnych takiego rozstrzygnięcia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy oddalającego powództwo powódki w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono: 1) występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie - czy na tle art.

65, art. 353¹, art. 734 § 1 w związku z art. 750 k.c. oraz art. 22 § 1, § 1¹ i § 1² k.p. można uznać stosunek prawny łączący strony za umowę o pracę pomimo braku istotnych elementów umowy o pracę oraz istnienia w stosunku prawnym elementów - jak się wydaje - wykluczających istnienie stosunku pracy (w tym zakresie skarżący wskazał na niejednoznaczność orzecznictwa Sądu Najwyższego wynikającą z wyroku z dnia 9 lutego 2007 r., I UK 221/06 oraz z dnia 28 października 1998 r., I PKN 416/98 i z dnia 2 grudnia 1998 r., I PKN 458/98); 2) potrzebą wykładni budzących poważne wątpliwości interpretacyjne: a) art. 65, art. 353¹ oraz art. 734 § 1 w związku z art. 750 k.c. na tle art. 22 § 1, § 1¹ i § 1² k.p. - czy art. 22 k.p. ustanawia prymat nad przepisami dotyczącymi swobody zawierania umów (art. 353¹ k.c.) i wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.), a także przepisami dotyczącymi poszczególnych stosunków cywilnoprawnych (w tym art. 734 § 1 w związku z art. 750 k.c.) w sposób uniemożliwiający przedsiębiorcy zawarcie umowy zlecenia z osobą trzecią w sytuacji możliwości zatrudnienia jej na podstawie umowy o pracę i zatrudnianiu innych osób na podstawie umowy o pracę (w tym zakresie skarżący wskazał na uniemożliwienie pracodawcy zatrudnianie osoby trzeciej na podstawie umowy cywilnoprawnej, co godzi w wynikającą z art. 353¹ k.c. zasadę swobody zawierania umów oraz wykładnię oświadczeń woli na podstawie art. 65 k.c.); b) art. 22 § 1 k.p. - czy, zważywszy na konstytutywną cechę stosunku pracy w postaci osobistego świadczenia pracy w sposób ciągły, można mówić o stosunku pracy w sytuacji, gdy dopuszczalne jest zastępstwo pracownika przez inne osoby w sposób dowolnie ustalany przez pracownika (w tym zakresie skarżący odwołał się do rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego opisanych w uzasadnieniu występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego); c) art. 265 § 1 i § 2 k.p. - czy istnieje podstawa do przywrócenia pracownikowi terminu do wniesienia odwołania w sytuacji braku pouczenia o uprawnieniu przez pracodawcę, jeżeli pracownik miał świadomość możliwości złożenia odwołania wcześniej niż na 7 dni przed wniesieniem pozwu (w tym zakresie skarżący odwołał się do zeznań słuchanych w sprawie świadków, z których wynika, że powódka miała świadomość możliwości złożenia odwołania znacznie wcześniej niż na 7 dni przed złożeniem pozwu).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Z kolei odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz potrzebę wykładni przepisów prawa już tylko dlatego, że formułowane przez niego wątpliwości pozostają poza przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia ustaleniami, iż po pierwsze - po dniu 16 sierpnia 2011 r. powódka „miała mieć dwa tygodnie urlopu wypoczynkowego” oraz że „w dniu 1 września pozwany telefonicznie poinformował ją, iż już u niego nie pracuje”, co motywował „opuszczeniem stróżówki” i po drugie - „o możliwości wniesienia powództwa [powódka] dowiedziała się dopiero w dniu 25 listopada 2011 r.”. Ustaleń tych skarżący nie kwestionuje poprzez właściwe sformułowanie - w ramach podstaw kasacyjnych - zarzutów obrazy przepisów postępowania w tym zakresie.

Ponadto, wbrew twierdzeniom skarżącego, pomiędzy powołanymi przez niego wyrokami Sądu Najwyższego nie ma sprzeczności, gdyż w wyroku z dnia 9 lutego 2007 r., I UK 221/06 (LEX nr 948780) Sąd Najwyższy - nie kwestionując oceny wyrażonej w wyrokach z dnia 28 października 1998 r., I PKN 416/98 (OSNAPIUS 1999 nr 24, poz. 775) i z dnia 26 listopada 1998 r., I PKN 458/98 (OSNAPIUS 2000 nr 3, poz. 94), iż sprzeczne z istotą stosunku pracy byłoby ustalenie w zawartej umowie możliwości wykonywania obowiązków przez osobę trzecią (zastępcę) - wyraził jedynie pogląd, że w sytuacji, gdy takie założenie w umowie nie zostało wyrażone, korzystanie przez pracownika ze sporadycznej pomocy innej osoby nie stoi na przeszkodzie uznaniu pracowniczego charakteru nawiązanego stosunku prawnego. Ze stanu faktycznego sprawy nie wynika, aby treść łączącej strony ustnej umowy obejmowała wykonywanie przez powódkę obowiązków albo przez nią samą albo przez inne osoby w zależności od jej uznania, a skarżący nie podważa ustalenia, że rozwiązał umowę z powódką dopiero po upływie dwutygodniowego okresu korzystania przez nią z urlopu wypoczynkowego, prawo do którego wynika ze stosunku pracy, a nie ze stosunku o charakterze cywilnoprawnym.

Z wywodów skarżącego wynika, że w ramach skonstruowanego zagadnienia prawnego i sformułowanych wątpliwości interpretacyjnych zmierza on w istocie do zmiany stanu faktycznego sprawy oraz rozstrzygnięcia zarzutów kasacyjnych. Taka

okoliczność nie stanowi jednak przesłanki uzasadniającej zaangażowanie Sądu Najwyższego, będącego sądem prawa i działającego poza tokiem instancji.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[aw]